

KLİNİK PSİKOLOJİDE KULLANILAN PSİKOTERAPİ YÖNTEMLERİ

Editör
Dr. Klinik Psk. Fatih Bal

KLİNİK PSİKOLOJİDE KULLANILAN PSİKOTERAPİ YÖNTEMLERİ

Editör: Dr. Klinik Psk. Fatih Bal

Yayın No. : 2629
Psikoloji-PDR No. : 166
ISBN : 978-605-033-242-1
Basım Sayısı : 1. Basım, Şubat 2020

© Copyright 2020, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

Genel Yayın Yönetmeni : Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Yayın Koordinatörü : Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Redaksiyon : Samet Tekin -samet@nobelyayin.com-
Sayfa Tasarım : Tarkan Kara -erdal@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım : Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı Sorumlusu: Yavuz Şahin -yavuz@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt : Atalay Matbaacılık / Sertifika No.: 15689-
Büyük Sanayi 1 Cad. Elif Sok. No.:7/236-237 İskitler / ANKARA

Kütüphane Bilgi Kartı

Bal, Fatih.

Klinik Psikolojide Kullanılan Psikoterapi Yöntemleri / Fatih Bal

1. Basım. XXVIII + 556 s. 16x23,5 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-605-033-242-1

1. Klinik Psikoloji 2. Psikoterapi 3. Psikanaliz 4. Gestalt Terapi

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı mh. 2465 sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat Şaşmaz-ANKARA - siparis@nobelyayin.com-

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65

E-Satış: www.nobelkitap.com - www.atlaskitap.com - **Bilgi:** esatis@nobelkitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım, Ekip Dağıtım, Kida Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

ÖN SÖZ

Günümüzün hayat şartlarının çoğu insanı yaşamlarının bir döneminde ruhsal sıkıntıya itmesi ve artan eğitim oranı ile psikolojik destek almanın doğal algılanması ile birlikte danışan sayısı her geçen gün artmış, her bireye özel psikoterapi yöntemleri uygulama değer kazanmaya başlamıştır. İnsanlar, biriciktir ve tektir. Herkes aynı ruhsal sorunu farklı şekilde yaşamaktadır. Bundan ötürü insanların sorunlarına çözüm bulabilmek için tarih boyunca değişik terapi yöntemleri geliştirilmeye çalışılmıştır. Psikoterapi yöntemlerinin tarihine bakıldığında Freud'un rüya yorumları üzerinden psikanalizine, Jung'ın hayal gücünün iyileştirici etkisini kullanmasına, Schultz'ın otojenik eğitimine (meditasyon ve rahatlama) kadar bir sürü deneysel psikoterapi yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Bu kitapta yer alan psikoterapi yöntemlerinin çoğu son on beş veya yirmi yıl içerisinde sistematik tedavi prosedürleri olarak gelişen ve yaygın olarak kullanılmaya başlanan yöntemler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Klinik psikoloji, uzmanlık isteyen bir alan olmakla birlikte kullandığı çeşitli teknikler ile insanların hayatlarının sorunlu dönemlerinde yollarına devam etmesinde destek olan bir bilim dalı olmaktadır. Gerek akademik düzlemde gerekse klinik bazda kullanılan psikoterapi yöntemleri önemli ve genetik bir ruhsal sorun olmadığı zaman danışanın herhangi bir ilaç almadan travma, kaygı gibi ruhsal yaralarından kurtulmasına yardımcı olmaktadır. Bu noktada danışanın kişiliği, yaşam öyküsü, sıkıntıları, semptomları hangi psikoterapi yönteminin seçilmesi gerektiği konusunda terapisti yönlendirmekte; terapist, ne kadar çok psikoterapi yöntemine hâkim olursa danışanına daha iyi destek olabilmektedir.

Bu kitap, güncel konuları ele alan içeriği ile psikoterapi yöntemleri hakkında akademisyenlere ve klinik psikologlara yol gösterici nitelikte geniş bir literatürel içeriğe sahip olmaktadır. Bu bağlamda her biri alanında Uzman/Dr, Doçent, Psikolog, Psikiyatrist ve akademisyen olarak yola çıkarak 21 bölümden oluşan bu çalışmada emeği geçen çalışma arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Fatih Bal

EDİTÖR HAKKINDA

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Bal

Yazar, İstanbul Bilgi Üniversitesi Psikoloji bölümünden mezun olmuştur. İstanbul Esenyurt Üniversitesi Klinik Psikoloji ve İstanbul Arel Üniversitesi Genel Psikoloji Yüksek Lisans Programını tamamlamıştır. Azteka Üniversitesi Klinik Psikoloji Doktora Programını bitirmiştir. TPD'ye üye olup WISC-R zekâ testi sertifikasını ve Sağlık Bakanlığı Psikolojinin Tıbbi Uygulamaları Yetki-lendirme Belgesi'ni almaya hak kazanmıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi Aile Danışmanlığı Sertifikası almıştır. Yazar olarak görevine devam etmektedir. Fatih Bal'ın psikoloji alanında ulusal ve uluslararası makale, bildiri, kitap bölümü ve kitapları bulunmaktadır. Yazarın çalışmalarından bazıları; Zihinsel İşlev ve Psikojenik İşitme (Histerik) Ölçümlerinin Değerlendirilmesi, Engelli Çocuğa Sahip Bireylerin Kişilik Özelliklerinin Depresyon ve Stres Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Bibliyoterapi Uygulamasının Depresyon Üzerindeki Etkinliğinin Değerlendirilmesi, Gürültünün Stres Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Sosyal Grup Yanlılığının Cinsiyet Farklılığına Göre Belirlenmesi, Tinnitus ile Depresyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Psikolojik Açıdan Normal ve Otistik Çocuklarda Beslenme Bozukluğudur.

YAZARLAR HAKKINDA

Dr. Öğr. Üyesi Elif Güneri Yöyen

Dr. Öğr. Üyesi Elif Güneri Yöyen, 2005 yılında İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji bölümünü ve 2006 yılında aynı üniversitenin Eski Yunan Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdikten sonra, 2008 yılında "şizofreni ve bipolar affektif bozukluk hastalarının rorschach protokolü açısından karşılaştırılması" tezi ile klinik psikoloji yüksek lisansını tamamlamıştı. 2012 yılında İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Alanındaki Adli ve Klinik Bilimler Alt Alanında "yatan ve poliklinikten takip edilen 1. eksen psikiyatrik bozukluk tanısı almış kişilerde şiddet davranışı ve eğilimlerinin karşılaştırılması" konulu tezi ile doktorasını tamamlamıştır. 2014-2019 yılları arasında İstanbul Gelişim Üniversitesi Psikoloji Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak çalışan yazar, 2019 yılından itibaren Nişantaşı Üniversitesi'nde Psikoloji Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Çok sayıda uluslararası ve ulusal makalesi, kongrelerde sunulmuş bildirileri, kitapları ve kitap bölümleri bulunan yazar aynı zamanda kendi kliniğinde terapist olarak görev yapmaktadır.

Doç. Dr. Elif Mutlu

2003 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirdi. 2010 yılında Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ndeki ihtisasını tamamlayarak psikiyatri uzmanı oldu. 2017 yılında doçent unvanını aldı. 2010-2015 yılları arasında Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları AMATEM Kliniği'nde alkol ve madde bağımlılığı uzmanı olarak çalıştı ve 2014-2015 arası aynı kurumda Denetimli Serbestlik Birim Koordinatörlüğü görevini yürüttü. 2012-2016 yıllarında EMCDDA (Avrupa Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi)'nin Türkiye ulusal uzmanı olarak görev yaptı. Hâlen İstanbul Gelişim Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde öğretim üyesidir. Fransız Lape Hastanesi bağımlılık kliniği direktörüdür. Akademik ilgi alanları arasında bağımlılık ve transkültürel psikiyatri yer almaktadır.

Dr. Öğr. Üyesi Elif Çarpar

İlköğrenim ve lise eğitimini Yeni Ufuklar Amerikan Koleji ve Kabataş Lisesi'nde tamamladıktan sonra Marmara Üniversitesi İngilizce Tıp Fakültesi'ni bitirmiştir. “Tutuklu ve hükümlü servisine ceza sorumluluğu belirlenmesi amacıyla yatırılan olgularda antisosyal kişilik bozukluğu ve psikopati ile hekimi yanıltıcı davranış arasındaki ilişki” başlıklı teziyle psikiyatri uzmanlık eğitimini Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tamamlamasının ardından uzman psikiyatri hekimi olarak devlet hizmet yükümlülüğünü yerine getirmiştir. Türkiye Psikiyatri Derneği'nde çeşitli pozisyonlarında görev almıştır. 2019 yılından bu yana Özel Fransız Lape Hastanesi Bağımlılık Birimi'nde psikiyatri olarak çalışmakta ve İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde Dr. Öğr. Üyesi olarak ders vermektedir. İlgili alanları arasında; bağımlılık, yaşlılık psikiyatrisi, yurt dışında psikiyatri eğitimi bulunmaktadır.

Uzm. Klinik Psikolog Didem Dilge Yıldırım

Didem Dilge Yıldırım, Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü'nde lisans eğitimini 2016 yılında tamamladıktan sonra İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programını “10-14 Yaş Ergenlerin Öz Yeterlik Düzeyinin Anksiyete Duyarlılığı ve Ebeveyn Tutumu ile İlişkinin İncelenmesi” başlıklı teziyle 2018 yılında tamamladı. “Aile Tutumlarının Öz Yeterlilik ve Anksiyeteye İlişkinin İncelenmesi” başlıklı makalesini yayınladı. İstanbul ve Ankara'da özel kurumlarda çocuk ve ergenlerle çalışmalarını gerçekleştirdi. Hâlen Ankara'da özel bir kurumda çocuk ve ergenlerle kaygı bozuklukları, sınav ve performans kaygısı, travma, davranış bozuklukları, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, gelişimsel takip ve öğrenme güçlükleri konularında çalışmalarına devam etmekle birlikte aile eğitimleri gerçekleştirmektedir.

linikpsk.didemdilge@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Akgül

1979 İstanbul doğumlu olan Ömer Akgül, lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde, yüksek lisansını Marmara Üniversitesi Din Psikolojisi bölümünde, doktorasını Sakarya Üniversitesi Din Psikolojisi bölümünde tamamlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığında 13 yıllık görevinden sonra Üsküdar ve İstanbul Gelişim Üniversitesinde Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapmıştır. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarında yöneticiliğin yanında

Ruh Sağlığı Derneği Başkanlığını ve Psikoloji Kariyer İstihdam Merkezinin Kurucu Yöneticiliğini sürdürmektedir. Evli ve 3 çocuk sahibidir.

İlgilendiği konular: Toplum Ruh Sağlığı Politikaları; Ruh Sağlığı ile İlgili Çözümler, Projeler; Psikolojik Etkinlikler ve Organizasyonlar; Endüstri Psikolojisi ve Kariyer Danışmanlığı; Sosyal ve Politik Psikoloji; Anlam Psikolojisi; Havacılık Psikolojisi.

Uzm. Klinik Psikolog Fatma Biçer

Fatma Biçer, Yaşar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji bölümündeki lisans eğitimini 2017 yılında tamamladıktan sonra İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programını “Genç Yetişkinlerde Psikosomatik Belirtilerin Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar ile İlişkisi” başlıklı teziyle 2019 yılında tamamladı. Lisans ve yüksek lisans eğitimi boyunca Bilişsel Davranışçı Terapi Eğitimi, Şema Terapi Eğitimi, Transaksiyonel Analiz Eğitimi, Klinik Testler Uygulayıcı Sertifikası, Nöropsikolojik Testler Uygulayıcı Sertifikası, Çocuk Değerlendirme Testleri Uygulayıcı Sertifikası, Psikolojik Danışmanlık ve Eğitimlerde Metafor, Oyuncak ve Terapötik Kartların Kullanımı Eğitimi almış olduğu eğitimlerden bazılarıdır. İçişleri Bakanlığı Hibe Destekli Proje Yazımı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yurt Dışında Yaşayan Yenidoğan Ebeveynleri İçin Rehber Kitap Yazımı Projelerinde yer aldı. Kitap bölümü ve makale şeklinde yayınları bulunmaktadır. Uzman Psikoterapist olarak çalışma hayatına devam etmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Onur Okan Demirci

Lisans eğitimini İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde tamamladıktan sonra Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde “Psikiyatri” branşında uzmanlık eğitimini gerçekleştirerek “Metabolic Parameters in Patients with Major Depression Treated with Escitalopram” başlıklı tezinin kabulü ve uzmanlık sınavı sonrası “Ruh Sağlığı Hastalıkları Uzmanı” oldu. Akademik hayatına 2016 yılında İstanbul Gelişim Üniversitesi’nde başladı. Türkiye’de ve dünyada ilk kez bir üniversite klinik psikoloji yüksek lisans bölümünde “Travma Sonrası Stres Bozukluğu Nörobiyolojisi ve Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR) Uygulamaları” derslerinin açılmasına öncülük yaparak alan profesyonellerinin öğrenimine sunul-

masını sağladı. Hâlen İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programında “TSSB Nörobiyolojisi ve EMDR Uygulamaları” derslerini vermekte ve kuruculuğunu gerçekleştirdiği Zi&oN Psikiyatri Akademisi’nde tedavi ve eğitim hizmetlerini sürdürmektedir.

Uzm. Klinik Psikolog İlhan Bozkurt

İlhan Bozkurt, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji bölümünden 2001 yılında mezun oldu. Aynı yıl meslek hayatına Özel Eğitim ve Rehabilitasyon alanında başladı. 2004 yılında Sağlık Bakanlığı Zonguldak Devlet Hastanesi’ne atandı. 2008 yılında ise hâlen görev yapmakta olduğu Sağlık Bakanlığı Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde çalışmaya başladı. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Yüksek Lisans Programını ve İstanbul Esenyurt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programlarını tamamladı. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bağımlılık Psikolojisi Yüksek Lisans Programına devam etmektedir. Anadolu Psikologlar Derneği’nin kurucu başkanı olup hâlen Genel Başkanlık görevini yürütmektedir. Dernek bünyesinde ve İstanbul Gelişim Üniversitesi’nde sertifikalı psikolojik test eğitimleri vermektedir. Sağlık Bakanlığı’ndan Psikolojinin Tıbbi Uygulamalarında Görev Alma Yetki Belgesi almıştır. Aile Danışmanlığı sertifikası ve diğer mesleki alanlarda birçok sertifikaya sahiptir. Yayınlanmış bir kitabı, Ulusal ve Uluslararası makale ve bildirimleri vardır. Akademik ilgi ve mesleki çalışma alanları arasında; yetişkin, aile, çocuk ve evlilik terapileri, madde bağımlılığı, sürücü davranışları, özel eğitim ve rehabilitasyon, psikolojik testler, uzaktan psikolojik yardım uygulamaları (online terapi) insan kaynakları ve endüstri psikolojisi bulunmaktadır.

psk.ilhanbozkurt@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Barut

1971 yılında Elazığ’da doğdu. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesinden 1994 yılında mezun oldu. Mecburi hizmetin ardından başladığı ihtisasını Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde 2001 yılında tamamladı. AMATEM servisinde bağımlılarla grup ve bireysel olarak çalıştı. 2002-2003 yılları arasında İzmir Hava Hastanesinde askerî psikiyatrist olarak çalıştı. 2003-2011 yılları arasında Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Psikiyatri Kliniğinde görev yaptı. Hâlen İstanbul Gelişim Üniversitesi Psikoloji Bölümünde Öğretim Üyesidir. 2011 yılından itibaren geriatrik popülasyonla grup psikoterapileri çalışmaktadır.

Uzm. Klinik Psikolog Beril Zeynep Haciosman

Beril Zeynep Haciosman, 2013 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi'nde lisans eğitimini tamamladıktan sonra İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programını "Rorschach Testinde Paranoid Bozukluğun Klinik Görünümü" başlıklı teziyle 2018 yılında tamamladı. Akademik ilgi alanları klinik psikopatoloji, psikometrik testler, psikoterapi, nöropsikoloji yer almaktadır

Dr. Öğr. Üyesi Nuşin Bilgin

Nuşin Bilgin, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinden 1992 yılında mezun olmuştur. Tıpta mecburi hizmetini tamamladıktan sonra Kadıköy ilçesi 1. Basamak Sağlık Hizmetinde pratisyen hekim ve sorumlu hekim olarak çalışmıştır. Bu dönemde Marmara Üniversitesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı ile ortak eğitim çalışmalarında bulunmuştur. 2006 yılında Marmara Üniversitesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalında ihtisasını "Çocukluk Çağında Kekemelikte Eş Zamanlı Psikiyatrik Tanılar ile Ailedeki Duygu İfadesi İlişkisinin Değerlendirilmesi" tez çalışmasıyla tamamlamıştır. Sistemik Aile ve Çift Terapileri eğitimini IFTA onaylı beş yüz saatlik teorik-pratik ve süpervizyon eğitimleri ile tamamlamıştır. Ayrıca Bilişsel Davranışçı Terapiler ve Zihinselleştirme Temelli Aile Terapisi ve Ergen Terapileri alanında eğitimlerini tamamlayarak sertifikalarına hak kazanmıştır. Uzmanlık sonrası Balıklı Rum Vakfı Hastanesinde 2015 yılına kadar ayaktan ve yatarak Çocuk ve Ergen Psikiyatristi olarak çalışmıştır. 2015 yılından bu yana görevine muayenehanede Çocuk ve Ergen Psikiyatristi ve Aile ve Çift Terapisti olarak devam etmektedir.

Uzm. Klinik Psikolog Esra Akcan

Afyonkarahisar doğumludur. İlk ve ortaöğrenimini Afyonkarahisar'da tamamlamıştır. Lisans eğitimini Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde, yüksek lisans eğitimini İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji bölümünde tamamlamıştır. İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde staj yaptı. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı rehberlik ve araştırma mer-

kezlerinde, lise ve ortaokullarda psikolojik danışman olarak çalıştı, Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Biriminde görev yaptı. Afyon Mavi Kelebek Psikolojik Destek ve Eğitim Derneği'nin Kurucu-Başkanı olan Akcan'ın katıldığı eğitim ve kongreler şu şekildedir:

2. Ulusal Bütüncül Psikoterapi Kongresi - 1.Ulusal Klinik Hipnoz Kongresi Aile Danışmanlığı Eğitimi - Evlilik ve Çift Terapisi Eğitimi - Boşanma Terapisi Eğitimi -Cinsel Terapi Eğitimi - Bilişsel Davranışçı Terapi Eğitimi - Duygu Odaklı Bireysel Terapi Eğitimi - Hipnotik Yeniden İşleme Terapisi Eğitimi-Temel Hipnoz Teknikleri Eğitimi - EMDR Eğitimi - Oyun Terapisi Eğitimi - NLP - Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi Eğitimi - Diksiyon Eğitimi - Beden Dili Eğitimi - Etkili İletişim Eğitimi - 0-18 Yaş Aile Eğitimi - Wisc-r Zekâ Testi Eğitimi - Wais Zekâ Testi - Standford Binet Zekâ Testi - Projektif Testler Eğitimi - Objektif Testler Eğitimi - Akıl ve Zekâ Oyunları Eğitimi - MMPI Eğitimi, Bütüncül Psikoterapi Teorik Eğitimi.

Öğr. Gör. Berk Efe Altınal

Berk Efe Altınal, İstanbul Üniversitesi Psikoloji bölümünde aldığı lisans eğitiminin ardından 2014 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi Felsefe ve Toplumsal Düşünce Yüksek Lisans Programından “Batı ontolojisi ve etiğinde insan haricî hayvanların ahlaki statüsü üzerine eleştirel bir çalışma” teziyle mezun olmuş, ardından 2019 yılında İstanbul Üniversitesi Psikoloji Yüksek Lisans Programını “Hayvanların türçülük bağlamında ötekileştirilmesi” başlıklı teziyle tamamlamıştır. 2010 yılında İstanbul Şehir Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak başladığı akademik çalışmalarına, 2016 yılından beri İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak devam etmekte, eş zamanlı olarak Uludağ Üniversitesi Sosyal Psikoloji bölümünde doktora çalışmalarını sürdürmektedir."

Uzm. Psikolog Hale A. Kahyaoğlu Çakmakçı

Sakarya doğumlu Hale A. Kahyaoğlu Çakmakçı, 2004 yılında Uludağ Üniversitesi Psikoloji bölümüne başlamış ve üniversite desteğiyle 2008'de psikoloji eğitimine İtalya Torino Üniversitesi'nde devam etmiştir. 2009 yılında Uludağ Üniversitesi'nden “Onur Derecesiyle” mezun olmuştur. Üniversite hayatı boyunca eğitim amaçlı olarak İngiltere ve İtalya'ya gitmiştir. Yine eğitim amaçlı olarak Londra, Eastbourne ve Brighton gibi şehirlerde kalmıştır. Daha sonra İngiltere Swansea Üniversitesi'nde (Swansea University) Gelişimsel

Oyun Terapisi yüksek lisansını “Onur Derecesiyle” tamamlamıştır. İngiltere’de uzmanlığını yaparken pek çok kongre ve eğitime katılmış yine mesleki amaçlı olarak İsveç’te bulunmuştur. Yine uzmanlığını yaparken Swansea Üniversitesi’nin gazetesinde bölümündeki başarısıyla anılmıştır. Türkiye ve İngiltere’de okul öncesi eğitimde oyunun rolü, bunun diğer dünya ülkeleriyle karşılaştırılması ve eğitimcilerin, ailelerin oyun algısı konusundaki tezi ile Türkiye’de bu anlamda çalışma yapan “ilk”lerden olmuştur. Ayrıca İngiltere’de Terapötik Oyun Derneğinin Türkiye’deki üyesidir. Dahası, Kahyaoğlu oyun terapisi alanında profesyonellere ve sağlık çalışanlarına eğitim vermektedir. Efta onaylı Aile ve Çift terapisti, Usa ve Avrupa akredite Emdr Terapisti, Amerika onaylı İmago çift terapistidir.

Hale A. Kahyaoğlu 2012 yılından beri Balıklı Rum Hastanesinde görev yapmaktadır. 10 yıllık mesleki tecrübesi vardır. Şu anda Maltepe Üniversitesi’nde doktorasını bitirme aşamasındadır.

Doç. Dr. Sevcan Karakoç Demirkaya

2006 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden mezun olmuş, çocuk ve ergen psikiyatrisi uzmanlık eğitimini İstanbul Tıp Fakültesi’nde 2010 yılında tamamlamıştır. 2017 yılında ise doçent olmuştur. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak çalıştı.

Terapi eğitimleri: 2007 yılında Avrupa Aile Terapisi Derneği tarafından sertifikalandırılmış Aile ve Evlilik Çift terapisi, 2007-2008 yıllarında Abdülkadir Özbek Psikodrama Enstitüsü’nden temel psikodrama eğitimi, 2008-2010 dönemi İstanbul Tıp Fakültesi Sanat Psikoterapisi Seminer ve Deneyim grubu Uygulamalı Sanat Terapi eğitimi, 2014 yılında Bilişsel Davranışçı Psikoterapiler Derneği Bilişsel Davranışçı Terapi temel eğitimi, 2016-2018 arası Avrupa Bilişsel ve Davranışçı Terapi Derneği tarafından akredite edilen “Çocuk ve ergenlerde İyi ve Etik uygulamalar bağlamında Kognitif ve Davranış Terapisi” teorik ve süpervizyon eğitimini tamamlamıştır. Oyun terapisi eğitimini ise 2007-2009 yıllarında İzmir Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfında tamamlamıştır. Oyun terapisi ile ilgili kongre bildirimleri ve kitap bölümleri bulunmaktadır. İngiltere’de deneyimli bir oyun terapisti ve eğitimcisi olan ve oyun terapisi alanında çok sayıda kitabı bulunan Prof. Sue Jennigs’den oyun terapi uygulamaları konusunda eğitim almıştır. İstanbul Gelişim Üniversitesi’nde 2019 yılından itibaren öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Mesut Yavuz

2005 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden mezun olmuştur. Tıpta uzmanlık eğitimini 2005-2011 yılları arasında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalında tamamlamıştır. 2012 yılında mecburi hizmet görevi için Mardin Devlet Hastanesinde çalışmaya başlamıştır. Daha sonra İstanbul Kanuni Eğitim Araştırma Hastanesi ve Özel Avcılar Hospitalda Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı olarak görev yapmıştır. 2015 yılından itibaren İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji Bilim Dalında öğretim üyesi doktor ve Fransız Lape Hastanesinde Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı olarak görev yapmaktadır. Akademik çalışmalarına ulusal ve uluslararası makaleler ve kongre sunumları ile devam etmektedir.

mesutyavuz@aydin.edu.tr

Psikolog Gizem Selcan Arslandoğdu

2019 yılında tam burslu olarak okuduğu İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji bölümünden birincilik ile mezun olmuştur. Florya Doğa Anaokullarında okul psikoloğu olarak görev yapmaktadır. Uluslararası bilimsel dergilerde makaleleri ve uluslararası kongrelerde bildirileri bulunmaktadır.

gzmslcn@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Rıdvan Üney

Rıdvan Üney, 1994 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden mezun olmuştur. 1998 yılında Erzurum'da Tabip Teğmen olarak askerliğini tamamlamıştır. 1994-2003 yılları arası Ordu ve Samsun'da Pratisyen Hekim olarak çalışmıştır.

2009 yılında Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Psikiyatri İhtisasını tamamlayarak, 5 yıl süreyle Karabük ve Silivri Devlet Hastanelerinde Psikiyatri uzmanı olarak çalışmıştır.

2011-2012 yılları arasında Karabük Tabip Odası Başkanlığı yapmıştır.

Cinsel Terapi, Bilişsel Davranışçı Terapi, Hipnoterapi ve Aile Terapisi eğitimlerini tamamlamıştır.

Türk Tabipleri Birliği, Türk Psikiyatri Derneği, CETAD (Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği), Nöropsikiyatri Derneği ve International Society for Sport Psychiatry üyesidir. Aynı zamanda Türk Psikiyatri Derneği Spor Psikiyatrisi Çalışma Birimi koordinatörüdür. Birçok uluslararası ve ulusal makalesi bulunan Rıdvan Üney bir kitap çeviri editörlüğü ve bir kirap bölümü yazmıştır.

Hâlen Nişantaşı-İstanbul'daki muayenehanesinde çalışmasının yanı sıra, Nişantaşı Üniversitesi Psikoloji bölümünde Dr. Öğr. Üyesi olarak akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Sezeroğlu

İlkokulu Arapkir'de, ortaokulu Kayseri'de, liseyi Ankara Kurtuluş Lisesi'nde tamamladı. 1965 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girdi. 1973 yılında doktor oldu. İhtisasını Ankara Numune Hastanesi'nde tamamladı. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde eğitim kadrosunda çalıştı. AMATEM'in kuruluşunda çalıştı. Adli birimlerde görev aldı. Sigaranın zararları konusunda (1981) kitap yazdı. Televizyonda bu konuyla ilgili programlara katıldı. Fransız Lape, Metris Cezaevi hasta mahkûmlar bölümünde, Elazığ Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde çalıştı. Beş yıldır Esenyurt Üniversitesi'nde akademisyen, Gelişim Üniversitesi'nde jüri üyesi olarak görev yapmaktadır.

Uzm. Klinik Psikolog Kahraman Güler

Kahraman Güler, Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde psikolojik danışmanlık lisans eğitimini tamamladıktan hemen sonra MEB rehber öğretmen olarak İstanbul'da çalışmaya başladı. Daha sonra Beykent Üniveritesi klinik psikoloji alanında yüksek lisansını yaptı. İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde 2015-2019 yılları arasında yarı-zamanlı öğretim görevlisi olarak klinik psikoloji alanında yüksek lisans dersleri verdi. Doğuş Üniversitesi Klinik Psikoloji alanında tez çalışması devam etmektedir. Yoğun olarak şema Terapi alanında yayımlanmış makaleleri bulunmaktadır. 5n1k Psikoakademi psikolojik danışmanlık ve eğitim merkezinin kurucusu ve psikoterapistidir.

Uzm. Klinik Psikolog Pelin Hazer

Pelin Hazer, İstanbul Arel Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Psikoloji lisans eğitimini 2013 yılında tamamladıktan sonra, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programını “Yetişkin Bireylerde Tanrıya Bağlanma ile Ruh Sağlığı Arasındaki İlişkinde Ölüm Kaygısı ve Mutlak Doğru İhtiyacının Aracılık Etkisinin Yapısal Eşitlik Modellemesi İle Test Edilmesi” başlıklı teziyle 2016 yılında tamamladı. 2019 yılında başladığı Doğuş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Doktora Programına devan etmektedir. Psikiyatri Kliniğinde “Oyun terapileri ve masal terapisiyle” ilgili çalışmalar yürütmektedir. Akademik ilgi alanları: Masal Terapiler, Oyun Terapileri, çocuklarda EMDR uygulamaları.

pelinhazer@gmail.com

Uzm. Psikolog Danışman Merve Çalık

Merve Çalık, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümündeki lisans eğitimini 2014 yılında tamamladıktan sonra 2016 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Yüksek Lisans Programını “Dışavurumcu etkinliklere dayalı yarı yapılandırılmış grupla psikolojik danışma programının ergenlerin kendini gizleme düzeylerine etkisi” başlıklı teziyle 2018 yılında tamamladı. Aynı yıl içerisinde Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışma ve Rehberlik Doktora Programına girmeye hak kazanmış ve hâlen doktora eğitimini sürdürmektedir. Şu anda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir ortaokul kademesinde okul psikolojik danışmanı olarak görev yapmaktadır. Alanıyla ilgili olarak ulusal ve uluslararası makale ve bildiri şeklinde yayınları bulunmaktadır.

merve_pdr35@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Editör Hakkında	v
Yazarlar Hakkında	vi
GİRİŞ	1
<i>Fatih Bal</i>	
KLİNİK PSİKOLOJİDE TEMEL KAVRAMLAR	5
<i>Elif Güneri Yöyen</i>	
MOTİVASYONEL GÖRÜŞME	13
<i>Elif Mutlu - Elif Çarpar</i>	
Bağımlılık ve Değişim Kavramları	13
Ambivalans ve Karar Dengesi	16
Görüşmede Danışan-Danışman Uyumu.....	19
Direnç Kavramı.....	19
Önem ve Güven	21
Değişim Konuşması	23
Örnek Uygulama	26
Kaynaklar.....	33
PSİKANALİZ	37
<i>Mesut Yavuz - Gizem Selcan Arslandoğdu</i>	
Giriş	37
Psikoseksüel Gelişim Evreleri.....	37
Ego Savunma Düzenekleri.....	38
Nesne İlişkileri	41
Aktarım-Karşı Aktarım	42
Patolojik Narsizm ve Sınır Durumlarda Psikanaliz.....	43
Heinz Kohut- Narsizm ve Kendiliğin Yapılandırılması.....	43
İdealleştirme Aktarımı	44
Ayna Aktarımı	46

Otto Kernberg- Sınır ve Narsistik Kişilik Bozukluklarında Analitik Süreçler.....	49
Kişilik Örgütlenme Sorunlarında Nesne İlişkileri ve Psikanalitik Terapi.....	50
Saldırganlığın Aktarımdaki Tonları: Öfke ve Nefret	54
Sonuç	57
Olgu Sunumu	60
Kaynaklar.....	62

DİNAMİK TERAPİ..... 63

Hasan Sezeroğlu

Tarihçe	63
Türkiye’de Psikiyatrinin Gelişimi.....	66
Psikodinamik Yaklaşım; Psikanaliz Tarihçe.....	67
Anna O. Vakası.....	69
İnsan Doğası Görüşü.....	72
Kişiliğin Yapısı	73
Freud’un Kişilik Kuramı	73
Bilinç ve Bilinçdışı.....	75
Kaygı.....	75
Ego Savunma Mekanizmaları	76
Kişilik Gelişiminde Psikoseksüel Gelişim Aşamaları.....	78
Psikanalitik Terapide Terapötik Süreç	81
Terapötik Amaçlar	81
Terapistin İşlev ve Rolü	81
Terapide Danışan Deneyimi.....	81
Terapist Danışan İlişkisi.....	82
Terapötik Teknik ve Yöntemler	82
Serbest Çağrışım	82
Yorumlama	83
Rüyaların Analizi.....	83
Direnç Analizi ve Yorumu	84
Transferans Analizi ve Yorumu	84
Psikanaliz Terapi Seans Örneği	85
Freud Sonrası Psikanalitik Terapideki Gelişmeler	87
Anna Freud.....	87
Ego Psikolojisi Kuramı	87
Nesne İlişkileri Kuramı.....	89
Kendilik Psikolojisi Kuramı-Heinz Kohut	92
İlişkisel Psikanaliz	93
Dinamik (Psikanalitik) Psikoterapiler	94
Kısa Psikodinamik Terapiler.....	94
Kaynaklar.....	95

BİLİŞSEL DAVRANIŞCI TERAPİ..... 97

Didem Dilge Yıldurm

Davranışçı Yaklaşım ve Terapi.....	97
Bilişsel Yaklaşım ve Terapi.....	97
Davranışçılığın ve Bilişselciliğin Birlikteliği; Bilişsel Davranışçı Terapi.....	98
BDT'nin Temel Aldığı İlkeler.....	101
BDT'de Terapötik İlişki Geliştirme.....	102
BDT'de Formülasyon.....	104
BDT'de Terapi Süreci.....	104
BDT'de Sokratik Sorgulamanın Yeri.....	107
BDT'de Otomatik Düşünce Kavramı.....	107
İşlevsiz Otomatik Düşüncelerin Doğası.....	110
Otomatik Düşünceleri Belirleme Yöntemleri.....	112
Otomatik Düşüncelerle Çalışma Yöntemleri.....	112
Kanıtları İnceleme.....	112
Çifte Standart Tekniği/Uzaklaştırma Sorular.....	113
Alternatif Açıklama Soruları.....	113
Düşüncelerin Kaydı.....	113
Bilişsel Yeniden Yapılandırma Teknikleri.....	114
Davranış Teknikleri ve Ödevler.....	115
Sorun Çözme.....	116
Ara İnançlar ve Kurallar.....	116
Temel İnançlar.....	117
BDT'nin Günümüzdeki Yeri.....	118
Kaynaklar.....	118

GESTALT TERAPİ..... 121

Fatma Biçer

Temel Kavramlar.....	121
İnsan Doğası Anlayışı.....	121
Gestalt Terapi Kuramının Bazı İlkeleri.....	122
İçinde Bulunulan Zaman.....	123
Bitirilmemiş İşler.....	123
Temas.....	124
Temas Sınırı.....	124
Temas Süreci.....	125
Gestalt Temas Döngüsü.....	125
Temasın Kesintiye Uğraması.....	127
İlişki ve İlişkiye Karşı Direnç.....	127
Gestalt Temas Döngüsünün Kesintiye Uğratan Temas Biçimleri.....	127
Enerji ve Enerji Engelleri.....	129
Terapötik Süreç.....	129
Terapötik Amaçlar.....	129
Terapistin İşlev ve Rolü.....	130
Danışanın Terapi Sürecindeki Yaşantısı.....	132
Terapist ve Danışan İlişkisi.....	133

Uygulama: Terapötik Teknik ve Yöntemler	134
Gestalt Terapi Deneyimleri	134
Danışanları Gestalt Terapi Deneyimine Hazırlama.....	136
Yüzleştirmenin Rolü	138
Gestalt Terapi Müdahaleleri.....	139
Gestalt Terapinin Katkıları.....	141
Gestalt Terapi Vaka Örneği	143
Yas Sürecinde Olan Bir Danışanla Gestalt Rüya Çalışması	143
Kaynaklar	146

DUYGU ODAKLI TERAPİ YAKLAŞIMI 149

Esra Akcan

Giriş	150
Duygu Kavramı.....	151
Duygu Koçluğu.....	152
Duygu Şemaları	152
Duygu Değerlendirmesi	153
Birincil Duygular	153
İkincil Duygular	154
Yardımcı Duygular	155
Duygu Türleri.....	156
Duygu, Düşünce ve Davranış İlişkisi.....	157
Duygu Odaklı Terapi Yaklaşımı	159
Tanımı	160
Duygu Odaklı Terapi'nin Genel Özellikleri.....	161
Duygu Odaklı Terapi'ye Gereklik Duyanlar.....	164
Çiftler İçin Duygu Odaklı Terapi	164
Bireyler İçin Duygu Odaklı Terapi	164
Aileler İçin Duygu Odaklı Terapi	164
Danışma-Terapi Süreci	165
Duygu Odaklı Terapi Süresince Takip Edilen Adımlar	167
Duygu Odaklı Terapi'de Kullanılan Teknikler.....	169
Sistemik Çağrışımlı Açılma	169
Odaklanmak	171
Çift Sandalye Canlandırması.....	171
Boş Sandalye Çalışması	171
Empatik Doğrulama	172
Terapi Sürecinde Danışmanın Rolü	172
Duygu Odaklı Terapi Sürecinde Uyumsuzlukların Aşılması	174
Duygu Odaklı Terapi'nin Faydaları.....	175
Duygu Odaklı Terapi'nin Sınırları.....	176
Örnek Vaka	177
Sonuç	179
Kaynaklar	180

DUYGUSAL ÖZGÜRLÜK TEKNİĞİ (EFT)..... 185

Fatih Bal

Giriş	185
EFT Kavramı	189
EFT’de Başlangıç Aşaması.....	200
Film ve Öykü Anlatma Tekniği	202
EFT’nin Yapılış Şekli	205
Kolay EFT Tedavi Noktaları Nerede?	206
Sonuç	215
Kaynaklar.....	217

ÇÖZÜM ODAKLI KISA SÜRELİ TERAPİ..... 221

Beril Zeynep Hacıoşman

Tarihsel Süreç	221
Felsefesi ve Önemi.....	221
Temel İlkeleri.....	223
Uluslararası ve Ulusal Alanda Yapılan Bilimsel Çalışmalar	224
Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi Soruları	225
Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi Yönteminin Uygulanabilirliği ve Alana Katkıları ..	227
Vaka Örneği.....	228
Kaynaklar.....	231

AİLE VE ÇİFT TERAPİSİ..... 235

Nuşin Bilgin

Sistemik Bakış Açısı ve Aile Terapisinde Gelişimi	235
Aile Terapisinde Temel Kavram ve İlkeler.....	236
Aile Terapisindeki Temel Yaklaşımlar	239
Yapısal Aile Terapisi	239
Terapiye Katılım ve Pozisyonlar.....	240
Yapısal Hareketler -Özet.....	249
Yapılandırılmış İlk Görüşme.....	250
Stratejik Aile Terapisi (Haley & Madanes).....	251
Kısa Süreli Çözüm Odaklı Aile Terapisi Teknikleri.....	254
Yaşantısal Aile Terapisi Teknikleri.....	255
Hayal Gücü ve İmgelere Yönelik Yapılan Teknikler.....	256
Sosyometrik Teknikler.....	261
Teknik	262
Kaynaklar.....	263

İMAGO ÇİFT TERAPİSİ..... 265*Hale A. Kahyaoglu Çakmakcı*

Diyaloğa Başlarken.....	268
Diyalog.....	268
Davranış Değişimi Talebi Diyalogu.....	271
Vaka.....	272
Davranış Değiştirme Talebi Diyalogu.....	272
Diyaloğa Başlamadan Önce.....	272
Özet, Onaylama ve Empati.....	275
Kaynaklar.....	277

POZİTİF PSİKOTERAPİ..... 279*İlhan Bozkurt*

Giriş.....	279
Pozitif Psikolojinin Gelişim Süreci.....	280
Psikoterapilerin Kültürler Arası Uygulanabilirlik Sorunu.....	280
Pozitif Psikoloji Akımı.....	282
Pozitif Psikolojik Güçler.....	284
Pozitif Psikoterapi İlke ve Teknikleri.....	286
Pozitif Psikoterapinin Temel İlkeleri ve Denge Modeli.....	288
Pozitif Psikoterapi Bağlamında İnsanın Temel Kapasite ve Yetenekleri.....	290
Pozitif Psikoterapinin Uygulama Aşamaları.....	292
Beş Aşamalı Müdahale Programı.....	293
Pozitif Psikoterapinin Kullanım Alanları ve Etkinliği.....	295
Pozitif Psikoterapilere Yapılan Eleştiriler.....	296
Sonuç.....	298
Pozitif Psikoterapi Prosedürü İçin Örnek Bir Terapi Süreci.....	300
Kaynaklar.....	302

LOGOTERAPİ..... 307*Ömer Akgül*

Giriş.....	307
Hayat Senden Ne Bekliyor?.....	309
Logoterapi ile Tanışmam.....	317
Logoterapi.....	317
Logoterapi Kavramları.....	320
Psikoterapötik Bir Teknik Olarak Logoterapi.....	323
Kaynaklar.....	330

GRUP PSİKOTERAPİLERİ ..... 331*Tuncay Barut*

Tarihçe	332
Grubun Tedavi Edici Mekanizmaları	332
Mikrokozmos Kavramı	335
Hangi Psikoterapi Yöntemleri	336
Grup Psikoterapilerinde Terapistin Konumu	337
Norm Oluşturmak	337
Sözleşme	337
Hasta Seçimi	338
Seans Sıklığı ve Süresini Belirleme	338
Geçmiş Şimdi Gelecek	339
Grup Terapisinin Etkinliği	339
Burada ve Şimdi	339
Grupta Çatışma ve Gerilim	341
Süreci Destekleme	341
Grup Türleri	341
Grup Oluşturma	342
Gruba Hazırlık	343
Grubun Şekillenmesi	343
Gruba Devam	345
Yeni Üye Kabulü	346
Alt Gruplaşma	346
Çatışma	347
Açılma	348
Grubu Sonlandırma	348
Grup Çeşitleri	349
Psikoeğitim Grupları	349
Duygusal Gelişim Grupları	349
Etkileşim Grupları	349
Kendine Yardım Grupları	349
Debriefing Grupları	350
İlaç Tedavisi Gören Hasta Grupları	350
Psikotik Hasta Grupları	351
Psikodrama	351
Yatan Hasta Grupları	352
Etik Sınırlar	352
Kaynaklar	353

EMDR ..... 355*Onur Okan Demirci*

EMDR'nin Kısa Tarihçesi	355
EMDR ile Yapılan Akademik Çalışmalardan Örnekler	356
Travma Sonrası Stres Bozukluğu Kısa Tarihçesi	359

Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Oluşumu ve Nöropsikobiyojisi	360
EMDR Nasıl Etki Eder? EMDR Olası Etki Mekanizmaları Nelerdir?	362
EMDR Yöntemi	365
8 Aşamalı Standart EMDR Protokolü	366
Çocuklarda EMDR Kullanımı	374
Rüyalar ile EMDR Çalışmak	375
Gruplarla EMDR Çalışmak	375
EMDR Tek Başına Yeterli mi?	375
EMDR Seansları Ne Sıklıkta, Hangi Sürelerde Yapılmalıdır?	376
Kimler EMDR Uygulayabilir?	376
EMDR Bir Ekol mü?, Teknik mi?, Yöntem mi?	377
EMDR ile Tedavi Edilen Bir Vaka	378
Kaynaklar	381

ŞEMA TERAPİ..... 385

Kahraman Güler

Şema Terapi Modeli	385
Erken Dönem Uyumsuz Şemalar	386
Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Özellikleri	388
Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Kökeni	389
Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Sınıflandırılması	391
Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ile Başa Çıkma Biçimleri ve Tepkileri	398
Şema Mod Modeli	402
Çocuk Modları	403
Sağlıklı ve İşlevsel Modlar	405
Şema Terapinin Amaçları ve Aşamaları	405
Şema Değerlendirmesi ve Değişim Aşamaları	407
Değerlendirme ve Eğitim Evresi	407
Şemaları Tetiklemek	408
Şema Kaçınması ile Yüzleşmek	409
Şemaya Dayalı Davranışı Belirlemek	409
Şema Terimlerinin Kavramsallaştırılması	410
Şemaların Ayırt Edilmesi	410
Değişim Evresi	410
Bilişsel Stratejiler	411
Şemanın Geçerliliğinin Test Edilmesi	411
Deneysel Stratejiler	413
Kişiler Arası Stratejiler	415
Davranışsal Stratejiler	415
Kaynaklar	417

CİNSEL TERAPİ..... 419

Rıdvan Üney

Cinsellik ve İlgili Kavramlar.....	419
Cinsellik	419
Cinsel Sağlık	419
Cinsiyet (Seks).....	420
Toplumsal Cinsiyet (Gender).....	420
Cinsel Kimlik (Gender Identity).....	421
Cinsel Yönelim	421
Cinsel Davranışlar.....	422
Cinsel Yakınlık	422
Cinsel Birleşme	422
Mastürbasyon (Onanizm).....	422
Cinsel İstek.....	422
Cinsel İlişki	423
Sağlıklı Cinsel İlişki.....	423
Cinsellik Eğitimi	423
Cinsel Olarak Sağlıklı Yetişkin.....	423
Cinsel Olarak Sağlıklı Toplum.....	423
Cinsel İşlev Bozuklukları.....	424
Cinsel Terapilerin Tarihi.....	424
Cinsel Anatomi	428
Kadın Cinsel Anatomisi	428
Dış Genitaller (Vulva).....	428
Mons Veneris	429
Labia Major.....	429
Labia Minor.....	429
Klitoris	430
Vestibül	430
İç Genitaller.....	430
Vajina	431
Himen (Kızlık zarı)	431
Serviks (Rahim ağzı).....	431
Uterus (Rahim).....	431
Fallop Tüpleri.....	431
Overler (Yumurtalıklar)	431
Ek: G noktası (Grafenberg noktası):.....	432
Memeler	432
Erkek Cinsel Anatomisi	432
Penis	432
Sünnet.....	433
Skrotum.....	434
Testisler.....	434

Epididim ve Vas Deferens.....	434
Prostat ve İlişkili Organlar	435
Memeler	435
Diğer Erojen Bölgeler	435
Cinsel Fizyoloji.....	435
Cinsel Yanıt Döngüsü	436
Nöroendokrin Temeller.....	437
Cinsel İlginin Artmasının veya Azalmasının Nedenleri.....	437
Cinsel İlgii Artıran Durumlar.....	437
Cinsel Yolla Buluşan Hastalıklar ve Cinsellik.....	439
Cinsel Yolla Bulunan Hastalıklar ile İlişkili Faktörler	439
CYBH Belirti ve Bulguları.....	440
Cinsel Mitler	441
Kadın-Erkek Roller ile İlgili Yanlış İnanışlar	441
Cinsel İstekle İlgili Yanlış İnanışlar	442
Cinsel İlişki Sırasındaki Davranışlarla İlgili Yanlış İnanışlar	442
Cinsel İşlevlerle İlgili Yanlış İnanışlar.....	443
Cinsel Anatomiyile İlgili Yanlış İnanışlar	444
Hamile Kalma ile İlgili Yanlış İnanışlar	444
Eşcinsellikle İlgili Yanlış İnanışlar	444
Cinsel Öykü	445
Cinsel İşlev Bozuklukları (DSM-V) Kategorileri	450
Cinsel İşlev Bozuklukları Tedavisinde Genel Prensipler.....	451
Cinsel İşlev Bozuklukları (DSM-V) Kategorilerine Göre Tedavi Basamakları.....	453
Erkeklerde Düşük Cinsel İstek Bozukluğu	453
Sertleşme Bozukluğu (Eretil Disfonksiyon).....	454
Erken Boşalma (Prematür Ejekülasyon)	456
Geç Boşalma	457
Kadında Cinsel İlgii/Uyarılma Bozukluğu	458
Cinsel Organlarda-Pelviste Ağrı/İççe Girme Bozukluğu	459
Kadında Orgazm Bozukluğu.....	461
Örnek Vaka	464
Kaynaklar.....	467

SANAT TERAPİSİ 473

Berk Efe Altınal

Sanat Terapisinin Tarihçesi.....	474
Sanat Terapistlerinin Kullandıkları Kuramsal Modeller	476
Eklektik Sanat Terapisi	476
Psikanalitik Sanat Terapisi.....	477
Arketipik Sanat Terapisi	478
Arketipik sanat terapisi görüntülerin yapısı ve içeriğine odaklanır.....	478
Arketipik sanat terapisinin görüntülere yaklaşımı sembolik değil imgeseldir. ..	479

Arketipik sanat terapistleri görüntüleri kendi sözcükleri ile duyabilmek adına metaforik bir dil kullanırlar.....	479
Bilişsel Davranışçı Sanat Terapisi	479
Sanat Terapisinin Kullanım Alanları.....	480
Vaka Örneği: Zorbalığa Uğrayan Çocuklar	482
İleri okumalar	485
Kaynaklar.....	485

OYUN TERAPİSİ..... 487

Sevcan Karakoç Demirkaya

Oyun Nedir?.....	487
Çocuklarda Oyun Dönemleri	488
Oyun Terapisi Nedir?.....	488
Oyun Terapisi.....	490
Oyun Terapisinin Kullanım Alanları.....	491
Oyun Terapisi Türleri.....	492
Yönlendirmesiz (Nondirektif-Yapılandırılmamış) Oyun Terapisi	492
Yönlendirilmiş (Direktif- Yapılandırılmış) Oyun Terapisi	494
Filial Terapi.....	494
Bilişsel Davranışçı Oyun Terapisi	495
Bilişsel Davranışçı Oyun Terapisi Yaklaşımının Özellikleri	496
Oyun Terapisinin Hedefleri.....	497
Oyun Terapisinin Bileşenleri	497
Oyun Terapisine Getirilen Çocuk.....	497
Oyun Terapisti.....	498
Oyun Odası ve Gereçleri.....	498
Anne, Baba, Kardeş.....	499
Oyuncak ve Oyun Materyalleri	499
Oyun Terapisi Süreci	500
Oyun Terapisinde Sınırlar	502
Olgu Örnekleri	503
Son Söz	505
Kaynaklar.....	505

MASAL TERAPİ..... 507

Pelin Hazer

Masalın Tarihçesi.....	507
Çocuklar Neden Bazı Masalları Dinlemekten Daha Çok Keyif Alır?.....	508
Masallar Problem Çözmeye Nasıl Yardımcı Olur?.....	508
Masallarda İçerik (Anlam)	509
Masallarda Kullanılan Tekerlemeler.....	510
Masallardaki Temalar	511

Masal Temalarında Aile Bireylerinden Birinin Uzaklaşması	511
Masal Temalarında Yasaklar-Yasakların Çiğnenmesi	512
Masal Temalarındaki Çalma	512
Masal ve Hikâyelerde Kullanılan Metaforlar	512
Gelişim Dönemlerine Göre Masallar	513
Oral Dönem.....	513
Anal Dönem.....	514
Fallik Dönem	514
Terapilerde Masal ve Öykülerin Çalışılması.....	514
Çocukla Oluşturulan Masallar/Öyküler	515
Terapilerdeki Öykü-Masallara Çocuğu Dâhil Edin.....	515
Terapistin Rolü.....	515
Kaynaklar	516

DIŞAVURUMCU TERAPİLER..... 519

Merve Çalık

Dışavurumcu Terapi Türleri.....	523
Sanat Terapisi.....	524
Müzik Terapisi	526
Dans ve Hareket Terapisi	527
Drama Terapi	528
Şiir Terapi	530
Bibliyoterapi	530
Bütüncül Sanat Terapisi	531
Dışavurumcu Etkinliklere Dayalı Yarı Yapılandırılmış Grupla Psikolojik Danışma Programı.....	532
Kaynaklar	549